

Het leven in coronatijd betekent in Uganda vooral thuis blijven. De maatregelen zijn hier strenger dan in Nederland. De scholen zijn al maanden dicht. Veel mensen kunnen niet werken. Een moeilijke tijd voor velen, want veel mensen leven hier van wat ze per dag verdienen.

De president, Yoweri Museveni, spreekt regelmatig het volk toe. In de afgelopen drie maanden al zeker vijftien keer. Geen korte speeches, zoals we in Nederland zien bij premier Rutte, maar urenlange monologen. De beste manier om de mensen voor te lichten over het voorkomen van covid-19, is blijkbaar om steeds opnieuw te vertellen over wat nodig is: afstand houden, handen wassen, tafels vaker schoonmaken, etc. Daarnaast worden bij elke speech eerder opgelegde maatregelen herhaald. Uganda heeft geen leescultuur. Het gesproken woord, dat is dé manier om de informatie bij de mensen te krijgen. Via radio en tv leert men wat wel en niet te doen.

Ook nu blijkt weer hoe goed het is dat er in Uganda veel tolken gebarentaal op tv zijn. Omdat het nagenoeg niet mogelijk is om je eigen auto te gebruiken (je hebt daarvoor een speciale sticker nodig), worden de tolken door de verschillende tv-stations opgehaald van huis om hun werk te kunnen doen. Een toespraak van de president vertalen is geen eenvoudige klus: het duurt meestal meer dan twee uur. En omdat er maar weinig mensen op één plek aanwezig mogen zijn, is er maar één tolk die de klus klaart. De toespraak wordt op verschillende stations tegelijk uitgezonden. Dus zijn er ook meerdere tolken die deze toespraken vertalen. In de Whatsapp groep van de tolken leeft men met elkaar mee. Als er weer een toespraak wordt aangekondigd, wordt er verzucht: "Dit wordt weer hard werken."

Een van de maatregelen die vorige maand van kracht is gegaan, is het dragen van een mondkapje. We zijn verplicht om dat buitenshuis altijd te doen. En dus zie je ook mensen met mondkapjes op tv. Onmiddellijk kwam de discussie onder de tolken: wat gaan we doen? De uitkomst blijkt verschillend te zijn per situatie. Als je het nieuws vertaalt, ben je met maar drie personen in een ruimte (de nieuwslezer, de tolk en de cameraman) met voldoende afstand. Daar hoeft de tolk geen mondkapje. Bij het perscentrum, waar veel journalisten samen komen, draagt de tolk wel een mondkapje tijdens het tolken.

Een overkoepelend orgaan van tolken ontbreekt. De tolkenvereniging is slapend. En dus zoekt elke tolk zijn of haar eigen weg. En de tolk in het perscentrum? Die doet stiekem toch z'n mondkapje soms even naar beneden om z'n mond zichtbaar te maken.

Mijn naam is Famke (Nakimuli) Wildeman, 40 jaar, en tolk Nederlandse Gebarentaal. Sinds de zomer van 2016 woon ik in Uganda. Ik werk daar als vrijwilliger op een dovenschool, Uganda School for the Deaf in Ntinda, in de hoofdstad Kampala. Ik geef les en ik zoek sponsors voor kinderen uit armere gezinnen. Ook onderhoud ik contacten met de tolken Gebarentaal.

© Doof.nl